

Koninklijke Marechaussee

Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten (ECID)

**Statistisch jaaroverzicht van
identiteits- en documentfraude
in 2019**

Steller:

Identiteitsfraudekamer

Contact:

ECID.IFK@mindef.nl

Februari 2020

Koninklijke
Marechaussee

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding.....	3
Leeswijzer	3
1. Achtergrond	4
1.1 Het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten en de afhandeling van identiteits- en documentfraude.....	4
1.2 Omschrijving vervalsingen	5
1.3 Kanttekeningen	6
2. Landelijk beeld	7
2.1 Grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude	7
2.2 Identiteits- en/of documentfraude in het Nederlandse binnenland	10
2.3 Identiteits- en/of documentfraude op Aanmeldcentra	12
2.4 Fraude met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten	14
3. Afsluitend	15

Inleiding

Voor u ligt het statistisch jaaroverzicht identiteits- en documentfraude 2019, opgesteld door de Identiteitsfraudekamer van het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten (ECID). Dit jaaroverzicht is geschreven om u inzicht te geven in registraties van identiteits- en documentfraude gepleegd met documenten in 2019 die door de Koninklijke Marechaussee (KMar) in behandeling zijn genomen.

Als gevolg van wisselingen van personeel, een voortdurend streven naar doorontwikkeling van informatie- en analyseproducten en het kunnen blijven voldoen aan de klantbehoefte, kent het statistisch jaaroverzicht van het ECID in 2019 een andere opzet dan u van ons gewend bent. Dit heeft geresulteerd in een beknoptere versie van het statistisch jaaroverzicht. Voor eventuele verdiepvragen kan contact worden opgenomen met de Identiteitsfraudekamer.

Leeswijzer

In het eerste hoofdstuk gaat de aandacht uit naar achtergrondinformatie over het ECID en de afhandeling van zaken gerelateerd aan identiteits- en/of documentfraude met documenten (1.1) en wordt een korte uiteenzetting gegeven van hetgeen wat onder identiteits- en/of documentfraude gepleegd met documenten verstaan wordt (1.2). In paragraaf 1.3 worden vervolgens enkele kanttekeningen geplaatst die van belang zijn om de in dit jaaroverzicht gerapporteerde statistieken op de juiste wijze te interpreteren.

In het tweede hoofdstuk gaat de aandacht uit naar de registraties van het jaar 2019. De totstandkoming van het landelijk beeld identiteits- en/of documentfraude gepleegd met documenten wordt gebaseerd op registraties van grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude (2.1), identiteits- en/of documentfraude in het Nederlandse binnenland (2.2.) en op Aanmeldcentra (2.3). Tevens gaat specifiek aandacht uit naar identiteits- en/of documentfraude gepleegd met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten (2.4). In alle vier de paragrafen ligt de focus op de omvang waarmee met documenten gefraudeerd wordt.

Ter afsluiting van het statistisch jaaroverzicht volgt een korte samenvatting van de belangrijkste bevindingen in relatie tot de registraties die in 2019 plaatsvonden.

1. Achtergrond

1.1 Het Expertisecentrum Identiteitsfraude en Documenten en de afhandeling van identiteits- en documentfraude

Het ECID is een samenwerkingsverband tussen de KMar en de Nationale Politie (NP). De KMar heeft vanuit haar werkzaamheden binnen de grenspolitietoek een bijzondere expertise ten aanzien van identiteitsvaststelling en identiteitsfraude opgebouwd, in het bijzonder op het gebied van reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten. Deze expertise wordt ingezet voor de eigen taakstelling en ten behoeve van andere partijen betrokken bij de uitgifte, controle en beëindiging van een identiteit. Het ECID kent zes vooruitgeschoven posten die fungeren als aanspreekpunt voor documentenonderzoek op het hoogste expertiseniveau. Zij hebben als hoofdtaak het onderzoeken van documenten, het vaststellen van de echtheid daarvan, het opmaken van het technisch procesverbaal met betrekking tot deze documenten en in sommige gevallen de verdere afhandeling van het (strafrechtelijke) onderzoek. Daarnaast leveren zij een belangrijke bijdrage aan de informatiepositie van het ECID en wordt voorlichting en technische ondersteuning gegeven aan ketenpartijen zoals de NP, Douane en gemeenten.

Het ECID kent (zoals hierboven reeds werd beschreven) zes vooruit geschoven posten. Eén daarvan is de Falsificaten Schiphol Desk (FSD). De FSD handelt zaken af die in eerste aanleg uit het grensoverschrijdende proces op de luchthaven Schiphol afkomstig zijn. Deze zaken worden aangedragen door personeel werkzaam op de luchthaven. Veelal betreft dit personeel van de KMar, maar documenten kunnen ook aangeleverd worden door andere (keten)partijen zoals de Douane, de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), particuliere beveiligingsdiensten (van luchtvaartmaatschappijen) en verschillende soorten *liaison officers*. Naast de behandeling van zaken afkomstig uit het grensoverschrijdende proces op de luchthaven Schiphol, kan de FSD tevens een helpdeskfunctie vervullen voor documentcontrole voor andere KMar werklocaties, de NP en publieke en private (keten)partijen buiten de luchthaven.

Naast de FSD heeft de KMar vier ID-Desken. Deze zijn gevestigd in Eindhoven, Rotterdam, Schiphol en Zwolle. Op deze ID-Desken worden documenten onderzocht die tijdens grensbewaking of een controle in het kader van Mobiel Toezicht Veiligheid (MTV) door de KMar¹ worden aangetroffen. Ook kunnen documenten worden aangebracht door andere instanties, zoals de NP, gemeenten, financiële instellingen en andere publieke of private organisaties. Zij zijn, naast aanspreekpunt voor vragen over en (fysieke of digitale) beoordelingen van documenten, ook aanspreekpunt voor vragen over betaalmiddelen.

Tot slot is een vooruit geschoven post te vinden bij Aanmeldcentrum Ter Apel (ACTA). Op het ACTA worden de reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten van asielzoekers gecontroleerd gedurende het Identificatie- en Registratie (I&R) proces. Controle van deze documenten kan bij een verhoogde asielinstream ook op andere locaties in het land plaatsvinden, alwaar zogenaamde identificatiestraten (ID-straten) zijn ingericht. Deze ID-straten bevinden zich in Amsterdam, Budel, Didam, Leusden en Rotterdam². Bijzonderheden die voortvloeien uit het documentonderzoek op deze locaties worden verder afgehandeld door de ID-Desk in desbetreffende regio.

---

¹ Anders dan op Schiphol.

² Een aantal van deze locaties is inmiddels gesloten.

1.2 Omschrijving vervalsingen

Bij identiteits- en/of documentfraude die met documenten wordt gepleegd, kan op verschillende manieren gefraudeerd worden. Door het ECID worden drie categorieën onderscheiden; een document kan vals, vervalst of authentiek zijn. Bij elk van deze categorieën horen één of meerdere modi operandi van vervalsing. Deze zullen in de onderstaande paragrafen worden toegelicht.

1.2.1 Vals document

Een vals document is een compleet nagemaakt (bestaand) document. Dit wordt ook wel een reproductie genoemd. De modus operandi van een vals document is totaal vals.

1.2.2 Vervalst document

Een vervalst document is een goed (authentiek) document waaraan onrechtmatige aanpassingen, toevoegingen of verwijderingen zijn gepleegd. Dit kan op een aantal manieren gebeuren:

- Personaliabladzijde: vals, vervalst of (gedeeltelijk) vervangen
- Verblijfsvergunning: blanco gestolen, vals of vervalst
- Visum: blanco gestolen, vals of vervalst
- Blanco gestolen
- Valse stempel(s)
- Bladzijde(n) vervangen (anders dan personaliabladzijde)
- Foto vervangen
- Variabele gegevens vervalst
- Pagina('s) verwijderd
- Gemanipuleerde kopie³
- Kopie (van) vals of vervalst fysiek document²
- Overige vervalsingen

1.2.3 Authentiek document

Een authentiek document is een technisch goed document. Met een technisch goed document kan echter wel identiteits- en/of documentfraude gepleegd worden. Dit kan op de volgende manieren:

- Geen gelijkenis (ook wel *lookalike* of *imposter* genoemd)⁴
- Frauduleus verkregen⁵
- *Morphing*⁶
- Fantasie⁷

---

³ Door kennis en ervaring opgedaan door jaren van onderzoek aan kopieën en scans van uiteenlopende documenten, is het mogelijk meer gedetailleerd aan te geven waar de kopie of scan van geproduceerd is. In sommige gevallen is dan ook op te maken of het een kopie is van een vals of vervalst document, of een kopie van een authentiek document, waarna aan de kopie veranderingen zijn gepleegd.

⁴ Bij een zaak van geen gelijkenis worden geen technische afwijkingen aan het document gevonden. De persoon die het document gebruikt is echter niet de te naam gestelde. De persoon met het document doet zich voor als een ander. Het vaststellen van deze vorm van fraude kan alleen indien een afwijking tussen de verdachte en de foto in het document geconstateerd wordt.

⁵ Dit zijn authentieke documenten die zijn afgegeven na het overleggen van een vals of vervalst document. Het document is daarmee op valse gronden verkregen. Op deze manier kan een andere identiteit worden aangenomen.

⁶ Een document is *gemorphed* als de houderfoto van het document door technische manipulatie bestaat uit beeltenissen van meer dan één persoon. Deze manipulatie vindt op een dusdanige wijze plaats dat elk van deze personen het document zou kunnen gebruiken.

⁷ Een fantasiedocument is een niet officieel bestaand document. Het document is dan niet vals of vervalst, omdat een origineel van dit document simpelweg niet bestaat en niet door een staat of volkenrechtelijke organisatie is afgegeven. Het document is dus technisch gezien goed. Dit soort documenten hebben vaak het voorkomen van een document wat door een bevoegde en/of erkende autoriteit is afgegeven.

1.3 Kanttekeningen

Om de in hoofdstuk 2 weergegeven informatie op de juiste wijze te interpreteren, zijn in deze paragraaf een aantal belangrijke kanttekeningen opgenomen.

- In dit statistische jaaroverzicht worden alleen de zaken besproken die bij de KMar zijn aangedragen. Vanwege het ontbreken van een uniforme en centrale registratie van identiteits- en/of documentfraude bij de verschillende partijen die zich hier mee bezig houden, kan geen gefundeerde uitspraak gedaan worden over de totale omvang ervan.
- De statistieken die in dit jaaroverzicht gepresenteerd worden hebben betrekking op identiteits- en/of documentfraude die met documenten is gepleegd. Hierbij gaat in het bijzonder aandacht uit naar identiteits- en/of documentfraude gepleegd met reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten. De restcategorie aan documenten waarmee in 2019 gefraudeerd werd is (voor de volledigheid en vergelijkbaarheid met statistische jaaroverzichten uitgegeven in eerdere jaren) wel in de totaalomvang meegenomen.
- Ten aanzien van de zaken die zich afspelen in het Nederlandse binnenland dient te worden opgemerkt dat zaaks- en persoonsgerelateerde informatie niet, of niet altijd volledig in operationele KMar-systemen (kan) word(t)(en) vastgelegd. Dit is gevolg van het ontbreken van uniforme en centrale registratie van identiteits- en/of documentfraude.
- In tegenstelling tot eerdere statistische jaaroverzichten wordt dit jaar geen onderscheid gemaakt tussen verdachten en betrokkenen, maar zijn in zijn algemeenheid "personen" als uitgangspunt gekozen. Dit betreffen personen die als verdachte(n) van, of als betrokkene(n) bij identiteits- en/of documentfraude werden geregistreerd. Door mede de informatie van betrokkenen in de statistieken mee te nemen kan een vollediger beeld van identiteits- en/of documentfraude gegenereerd worden.

2. Landelijk beeld

Het landelijk beeld van de bij de KMar bekende identiteits- en/of documentfraudezaken is opgebouwd uit drie delen. Het eerste deel betreft grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude (2.1). Het betreft registraties van met documenten gepleegde identiteits- en/of documentfraude op de Nederlandse binnen- en buitengrenzen. Buitengrenzen zijn grensovergangen waarbij het Schengengebied via Nederland wordt ingereisd of wanneer er vanuit Nederland wordt uitgereisd naar een land dat geen onderdeel uitmaakt van het Schengenbied. Buitengrenzen bevinden zich op alle Nederlandse luchthavens en op maritieme doorlaatposten. Binnengrenzen zijn grenzen tussen de verschillende Schengenlanden. Dit kunnen landsgrenzen zijn zoals die tussen Nederland, België en Duitsland, maar ook maritieme grenzen (zoals grensoverschrijdende rivieren) en grenzen op luchthavens. Voor deze grenzen geldt dat geen grenscontrole, maar grenstoezicht plaatsvindt. Onder grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude vallen ook zaken die zich op- en rondom luchthavens voordoen en een relatie hebben met personen die een buiten- of binnengrens gepasseerd hebben of gaan passeren en zaken die zich voordoen binnen de zogenaamde 20 kilometerzone van de gemeenschappelijke landsgrenzen.

In paragraaf 2.2. (deel 2) wordt een beeld geschetst van identiteits- en/of documentfraudezaken die in het Nederlandse binnenland hebben plaatsgevonden. In het Nederlandse binnenland bevinden zich echter ook zogenaamde Aanmeldcentra. Aanmeldcentra kunnen, ondanks het feit dat zij zich in het Nederlandse binnenland bevinden, vanwege hun karakteristieke rol niet los gezien worden van migratiestromen die zich over binnen- en buitengrenzen heen bewegen. Gezien deze omstandigheden is ervoor gekozen om deze registraties op zichzelf te bezien. Hiernaar gaat aandacht uit in het derde deel (2.3).

In paragraaf 2.4 wordt tot slot een specifieke paragraaf gewijd aan identiteits- en/of documentfraude en andere onregelmatigheden met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten. Deze paragraaf is als verdieping toegevoegd om inzicht te creëren in de mate waarmee het Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocument gebruikt wordt om identiteits- en/of documentfraude mee te plegen.

2.1 Grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude

Identiteits- en/of documentfraude die met documenten wordt gepleegd komt in het kader van het passeren van grenzen van landen veelvuldig voor. De KMar komt hier gezien haar taakstelling dan ook veelvuldig mee in aanraking. In 2019 werden door de KMar 1036 grensgerelateerde zaken van identiteits- en/of documentfraude afgehandeld waarbij frauduleuze documenten gebruikt werden. Ten opzichte van het daaraan voorafgaande jaar is sprake van een stijging van 9,1 procent.

De meeste zaken vonden plaats op luchthavens (792)⁸. Nederland kent momenteel vijf commerciële luchthavens, namelijk de luchthavens Schiphol, Eindhoven, Groningen-Eelde, Maastricht-Aachen en Rotterdam-The Hague Airport. De meeste zaken werden geregistreerd op Schiphol (702). Het aantal zaken op Schiphol is daarmee licht gestegen (+ 2,2 procent) ten opzichte van 2018. Op de andere luchthavens werden 90 zaken in 2019 geregistreerd. Daarmee steeg het aantal zaken met 18 procent ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze stijging wordt met name veroorzaakt door een toename van het aantal identiteits- en/of documentfraudezaken die plaatsvonden op de luchthaven Eindhoven Airport. Van identiteits- en/of documentfraude gepleegd op luchthavens is bekend dat de fraude in 530 van de gevallen onderkend werd bij een reis naar of via Nederland. 262 keer betrof het een registratie bij uitreis vanuit Nederland. Bij een verdieping van registraties aangaande de reisroutes blijkt dat de routes waarop de meeste zaken werden aangetroffen de routes Griekenland-Nederland en Nederland-Groot-Brittannië waren. In mindere mate bleken ook de routes Nederland-Ierland en Turkije-Nederland interessant. Op andere routes kwamen beduidend minder registraties naar voren. Dit betekent echter niet dat deze routes geen relevantie kennen. Door (onder andere) controles van buitenlandse autoriteiten en inzet van *Immigration Liaison Officers* (ILO's), *Liaison Officers* (LO's),

---

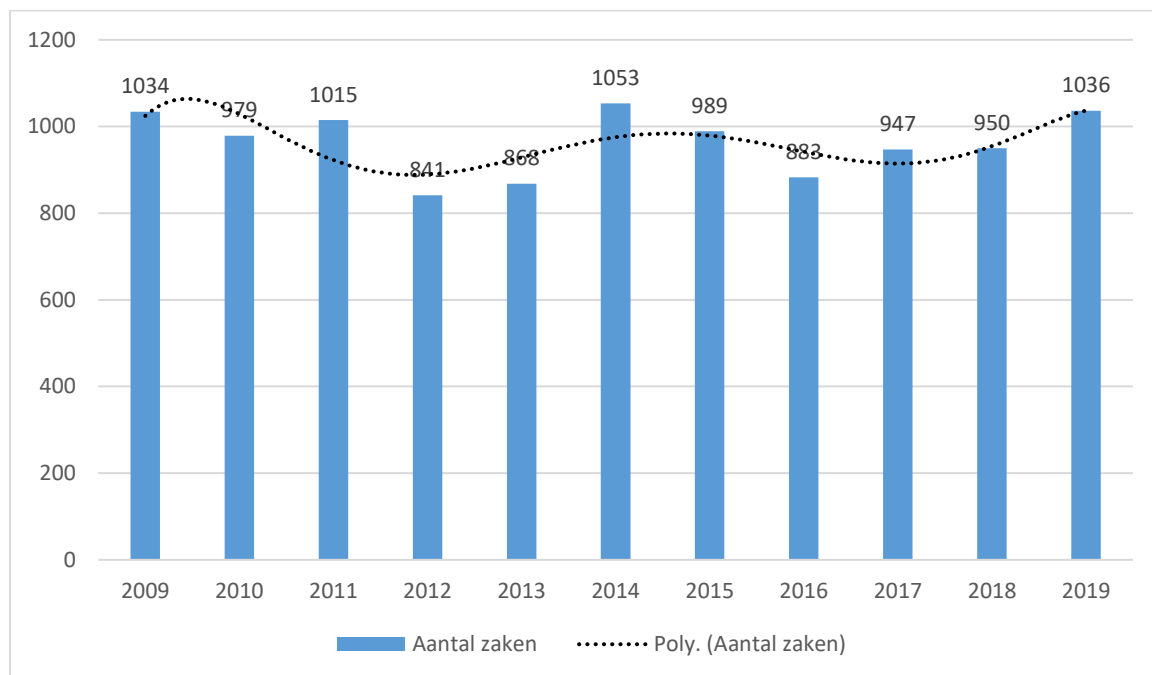
⁸ In 2018 werden 689 zaken geregistreerd.

Airport Liaison Officers (ALO's) en personeel van afhandelings- en luchtvaartmaatschappijen in het buitenland, worden al vele personen gestopt alvorens zij met frauduleuze reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten kunnen gaan reizen.

Navolgend op luchthavens vonden de meeste registraties van zaken plaats op locaties op en rondom de Nederlandse landsgrenzen. In totaal betrof het 171 zaken tegenover 135 zaken in 2018. Ook op de landsgrenzen vonden als zodanig meer onderkenningen van identiteits- en/of documentfraude plaats (+ 26,7 procent). Net als in 2018 werden de meeste zaken onderkend op de Duits-Nederlandse grens (103)⁹. Hoewel er minder onderkenningen plaatsvonden op de Belgisch-Nederlandse grens, is dit aantal in vergelijking met vorig jaar wel toegenomen¹⁰. De meeste zaken betroffen incidenten waarbij personen probeerden de landsgrens te passeren met personenvoertuigen (141). Slechts in mindere mate werd identiteits- en/of documentfraude geconstateerd wanneer gereisd werd met bussen, (inter)nationale treinen of andere vervoersmiddelen (30).

Op maritieme doorlaatposten werden de minste zaken van identiteits- en/of documentfraude geregistreerd (73). Desondanks was ten opzichte van 2018 een stijging van 46 procent te zien. Overeenkomstig aan het beeld van 2018 hadden de meeste registraties betrekking op de route Hoek van Holland-Harwich (55). Het aantal onderkenningen van frauduleuze documenten op andere maritieme routes zoals IJmuiden-Newcastle en Rotterdam Europoort-Hull nam licht toe¹¹.

In onderstaande grafiek staat het aantal zaken weergegeven die sinds 2009 op de binnen- en buitengrenzen zijn geregistreerd. Zoals kan worden afgelezen aan de trendlijn die is afgebeeld in grafiek 1, is de laatste tien jaar sprake van een golfbeweging. De toe- en afnemende omvang van identiteits- en/of documentfraudezaken is niet eenduidig te verklaren, omdat dit beïnvloed wordt door een veelheid aan factoren. Eén van de factoren die invloed lijkt te hebben op grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude die gepleegd wordt met documenten is in zeer algemene zin de mondiale instabiliteit, waarbij onder andere te denken valt aan (interne) conflictsituaties/politieke onrust en sociaal-economische motieven.

Grafiek 1: Aantal zaken identiteits- en/of documentfraude aangetroffen op de Nederlandse grenzen in de periode 2009-2019.

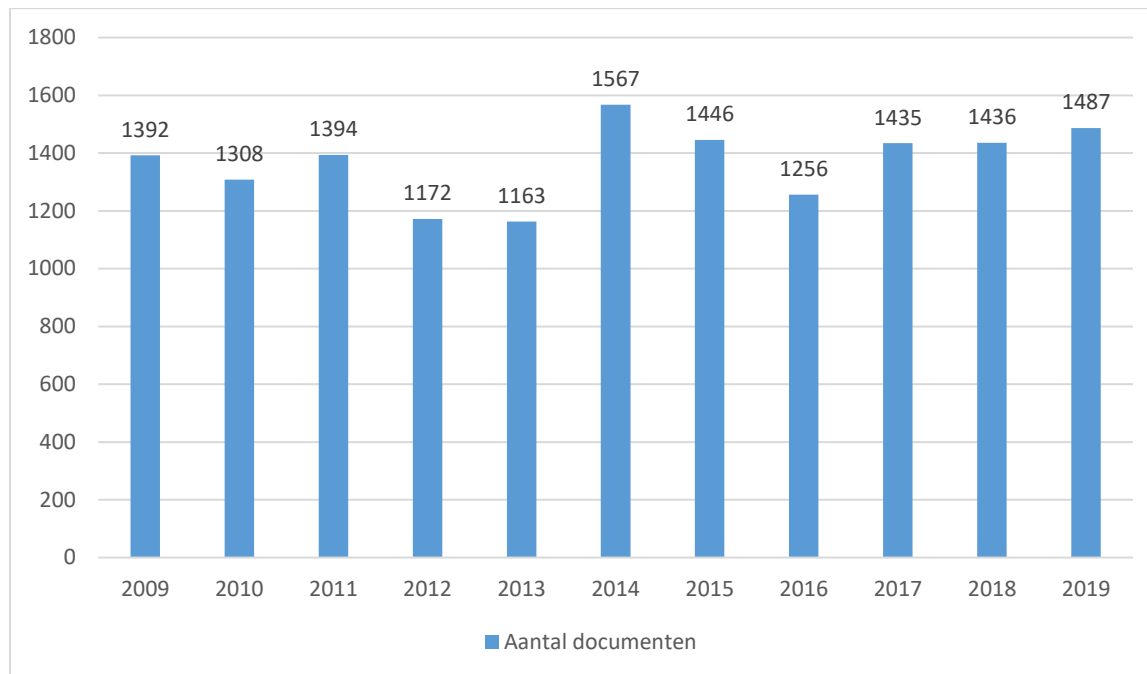
⁹ In 2018 werden 96 zaken geregistreerd.

¹⁰ In 2018 werden 35 zaken geregistreerd en in 2019 59.

¹¹ Dit is gestegen van acht zaken in 2018 naar 18 zaken in 2019.

In de 1036 grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraudezaken die geregistreerd werden, werd met 1487 documenten fraude gepleegd (grafiek 2). Qua omvang wijkt dit nauwelijks af van het aantal in 2018 (+ 3,6 procent). Het aantal onderkende frauduleuze documenten is daarmee niet evenredig meegestegen met het aantal zaken¹². Dit betekent dat er in 2019 verhoudingsgewijs minder frauduleuze documenten gebruikt of onderkend werden per zaak dan in 2018 het geval was.

Grafiek 2: Aantal documenten waarmee identiteits- en/of documentfraude werd gepleegd op de Nederlandse grenzen in de periode 2009-2019.

Een meerderheid van de documenten waarmee gefraudeerd werd waren nationale paspoorten en identiteitskaarten (1060). Het betrof in totaal 536 nationale paspoorten en 524 identiteitskaarten. Ten opzichte van 2018 is de stijging van identiteits- en/of documentfraude met identiteitskaarten opvallend (+ 15 procent), terwijl het aantal nationale paspoorten licht afnam (- 4,6 procent). Identiteits- en/of documentfraude met andere reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten werd ten opzichte van nationale paspoorten en identiteitskaarten significant minder geregistreerd. Het gaat hierbij (onder andere) om fraude met (inter)nationale rijbewijzen (172), verblijfsvergunningen (92), vluchtelingen-/vreemdelingenpaspoorten (43) en overige reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten¹³. Deze categorie documenten valt gezien de geringe omvang buiten beschouwing van dit statistische jaaroverzicht.

Met nationale paspoorten werd op verschillende manieren identiteits- en/of documentfraude gepleegd. De meest voorkomende is door het nationale paspoort te vervalsen (332). De meest voorkomende variant is het (gedeeltelijk) aanbrengen van een valse personaliablazijde in een authentiek paspoort. In 2019 werd deze modus operandi 170 keer waargenomen, tegenover 151 keer in 2018. Het aantal nationale paspoorten waarmee op deze wijze identiteits- en/of documentfraude werd gepleegd laat daarmee sinds 2016 een stijgende lijn zien. Een andere veelvoorkomende manier van fraude met nationale paspoorten, is dat het nationale paspoort gebruikt wordt door *imposters* (140). Het aantal documenten dat gebruikt werd door *imposters* nam ten opzichte van de 2017 en 2018 toe¹⁴ en was sinds 2015 niet zo hoog. Met enige regelmaat, maar minder frequent dan de hiervoor genoemde modi operandi, worden nationale paspoorten ook totaal vals aangetroffen (65). Het aantal totaal valse nationale paspoorten nam ten opzichte van 2017 toe (42), maar ten opzichte van 2018 juist af (110).

¹² Het aantal zaken steeg met 9,1 procent.

¹³ Hierbij kan gedacht worden aan andere paspoortvarianten, zeemansboekjes, visa, credit- en debitcards, enzovoorts.

¹⁴ In 2018 werden 94 nationale paspoorten door *imposters* gebruikt. In 2017 waren dit er nog 113.

Hoewel de modus operandi totaal vals bij nationale paspoorten minder frequent onderkend werd, was het de meest gebruikte modus operandi van vervalsing voor identiteitskaarten. In 2019 werden 336 totaal valse varianten onderkend, terwijl dit er in 2018 nog 259 waren en in 2017 201. Sinds 2017 is het aantal daarmee sterk gestegen (+ 67,2 procent). Andere modi operandi van vervalsing zoals fotovervangingen (64) of ingebruikname door *imposters* (78) komen frequent, maar wel minder vaak voor.

Zowel met nationale paspoorten als identiteitskaarten kan nog op een velerlei andere wijzen gefraudeerd worden. Deze andere modi operandi van vervalsing worden door de geringe vertegenwoordiging in de statistieken echter niet nader beschouwd.

De vijf meest gebruikte reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten waarmee gefraudeerd werd in 2019 zijn van Griekenland, Italië, Frankrijk, Groot-Brittannië en Roemenië. Net als in 2018 werd het meest gefraudeerd met Griekse documenten (200). Onder de Griekse documenten was bij uitstek de identiteitskaart populair (124), maar ook nationale paspoorten werden regelmatig aangetroffen (45). De Griekse identiteitskaart werd in 2019 ruim 45 procent vaker geregistreerd dan in 2018. Naast Griekse documenten werd ook veelvuldig gefraudeerd met documenten van Italië. Hoewel al een aantal jaar achtereenvolgens een afname te zien was van het aantal onderkende frauduleuze Italiaanse documenten, is in 2019 voor het eerst weer een stijging te zien (152)¹⁵. Onder de frauduleuze Italiaanse documenten werd met de identiteitskaart het meest gefraudeerd (90). In mindere mate betrof het nationale paspoorten en nationale rijbewijzen (33). Franse, Britse en Roemeense reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten vullen de top vijf van 2019 verder aan. Qua nationaliteiten van documenten is in de top vijf van 2019 één verandering zichtbaar ten opzichte van 2018; in 2018 werd vaker identiteits- en/of documentfraude met Bulgarse, dan met Roemeense documenten gezien.

Personen (verdachten én betrokkenen) die in 2019 identiteits- en/of documentfraude pleegden met documenten, hadden een groot aantal verschillende nationaliteiten. In totaal werden 1153 personen geregistreerd, waarvan in 98,5 procent van de gevallen de nationaliteit kon worden vastgesteld. Uit registraties komen 86 verschillende nationaliteiten naar voren. De meest voorkomende nationaliteit was de Turkse (187), gevolgd door de Syrische (157), Iraanse (118) en Albanese (103). Met deze omvang vertegenwoordigen de genoemde nationaliteiten bijna de helft van het totaal aantal personen dat in 2019 grensgerelateerde identiteits- en/of documentfraude met documenten pleegde. De vijfde meest voorkomende nationaliteit was de Iraakse (54). Genoemde nationaliteiten vertegenwoordigden zich ook in de top vijf van 2018. Wel zijn er verschuivingen te zien in rangschikking¹⁶. Nationaliteiten buiten de top vier kwamen daarmee beduidend minder sterk naar voren. Navolgend op de Iraakse nationaliteit werden nationaliteiten met een frequentie van minder dan 40 keer op jaarbasis geregistreerd. Vanwege de beperkte vertegenwoordiging van deze nationaliteiten vindt voor deze groep geen nadere beschouwing plaats.

2.2 Identiteits- en/of documentfraude in het Nederlandse binnenland

In deze paragraaf wordt ingegaan op identiteits- en/of documentfraude met reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten die in behandeling zijn genomen door de KMar, maar niet onderkend zijn tijdens een grensoverschrijding. Het gaat als zodanig om zaken die in het Nederlandse binnenland zijn aangetroffen door de KMar, NP of andere organisatie. Naast reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten is in 1.1 benoemd dat ID-Desken tevens als aanspreekpunt fungeren voor vragen over en beoordelingen van betaalmiddelen.

Door de KMar werden vanuit het Nederlandse binnenland in totaal 1135 zaken geregistreerd waarbij identiteits- en/of documentfraude met documenten werd gepleegd. In deze zaken werd met 1381 documenten fraude gepleegd. In het jaarverslag van 2018 werd gerapporteerd over 1260 zaken van identiteits- en/of documentfraude en 1515 documenten. Als zodanig is zowel het aantal zaken als

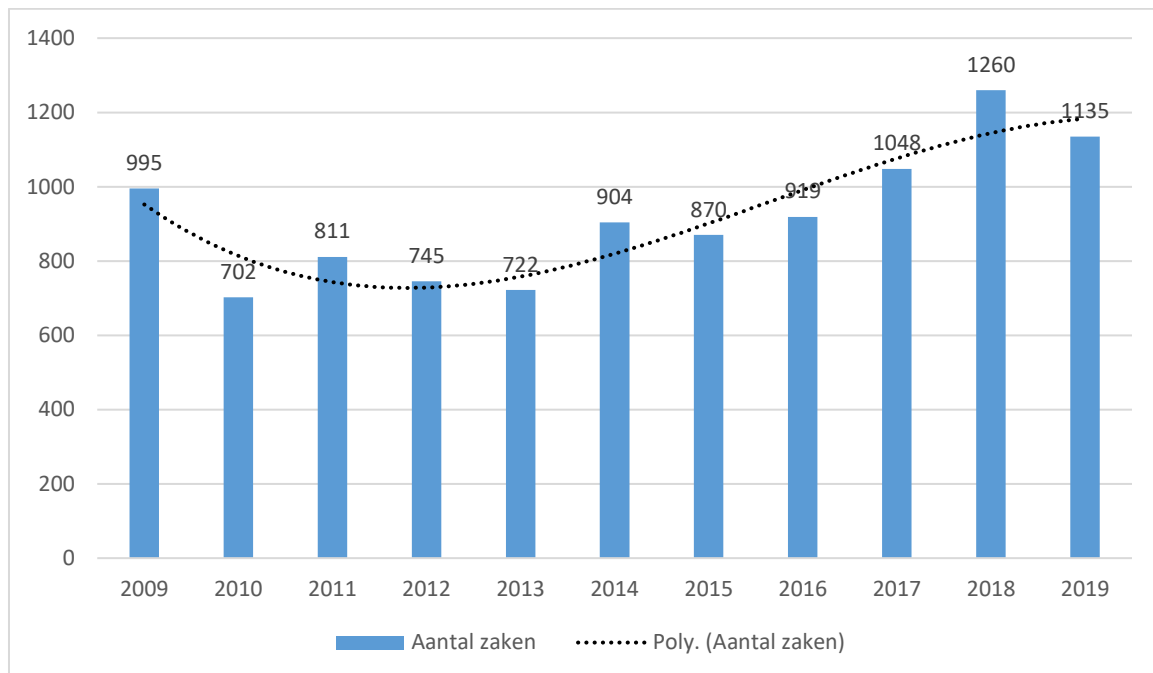
---

¹⁵ In 2018 werd met 137 Italiaanse documenten identiteits- en/of documentfraude gepleegd. Het was het derde meest aangetroffen documenten in relatie tot identiteits- en documentfraude van dat jaar.

¹⁶ Toen was de Syrische nationaliteit het sterkst vertegenwoordigd.

het aantal documenten waarmee identiteits- en/of documentfraude werd gepleegd in 2019 afgenomen (grafiek 3).

Hoewel er (met uitzondering van 2018) in 2019 nog steeds meer zaken in behandeling werden genomen dan in voorgaande jaren, heeft zich voor het eerst sinds 2015 een daling ingezet. Dit doet de vraag rijzen waar deze afname door wordt veroorzaakt. Wanneer gecorrigeerd wordt op betaalmiddelen is te zien dat het beeld verandert. Bij uitsluiting van bijvoorbeeld fraude met bankbiljetten was het aantal zaken en documenten in 2018 (957 zaken en 1174 documenten) namelijk vergelijkbaar met 2019 (991 zaken en 1197 documenten). Omdat door het (grote) aantal gecontroleerde bankbiljetten (en andere betaalmiddelen) mogelijk een vertekend beeld zou kunnen ontstaan, gaat in onderstaande alinea's de aandacht uit naar het aantal zaken en/of documenten met uitsluiting van de betaalmiddelen.

Grafiek 3: Aantal zaken identiteits- en/of documentfraude in het Nederlandse binnenland (aangedragen bij ID-Desken) in de periode 2009-2019.

Net als in 2018 werden de meeste zaken uit het Nederlandse binnenland aangedragen door de NP (514). Het aantal zaken dat door hen werd aangeleverd is ten opzichte van 2018 sterk gestegen. Navolgend op de NP leverde de KMar (182), financiële instellingen (55), gemeenten (50) en de Fraudehulpdesk (34) de meeste zaken aan. Andere (keten)partijen die zaken lieten beoordelen door de KMar waren (onder andere) telecomproviders, de Dienst Wegverkeer (RDW), PostNL, de Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW), de IND, diverse *liaisons*, de Kamer van Koophandel (KvK), Douane, de Nederlandse Spoorwegen (NS), uitzendbureaus, ambassades en de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD). Deze categorie andere aanbrengrers was verantwoordelijk voor 15,7 procent van het totaal aantal zaken in 2019. Vanwege een andere classificering van de categorie 'andere aanbrengrers' in 2018 is het lastig om de jaren met elkaar te vergelijken. Een nadere beschouwing indiceert echter dat het aantal aangebrachte zaken vanuit deze categorie in 2019 (licht) is afgenomen.

Documenten die ter controle vanuit het binnenland worden aangeboden kunnen zowel in fysieke als kopie-/scansvorm worden aangeleverd. Fysieke documenten komen veelal van opsporingsdiensten, terwijl kopieën/scans juist vaker worden aangeboden vanuit andere partijen. In 2019 werd naar verhouding ongeveer 30 procent van de aangeleverde documenten in kopie- of scansvorm aangeleverd en 70 procent in fysieke vorm. De verhouding is vrijwel gelijk aan 2018.

Als gekeken wordt naar de fysieke reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten waarmee identiteits- en/of documentfraude gepleegd werd, valt op dat dit bij uitstek identiteitskaarten (288), nationale

rijbewijzen (205) en nationale paspoorten (163) waren. Het meest werd gefraudeerd met Poolse (78), Bulgaarse (68), Italiaanse (67), Nederlandse (60) en Roemeense (54). De Bulgaarse en Italiaanse documenten kwamen in 2018 niet in de top vijf voor¹⁷. Het resterende deel aan fysieke reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten betrof (onder andere) internationale rijbewijzen, verblijfsvergunningen, andere paspoortsoorten zoals vluchtelingen-, vreemdelingen-, diplomatieke en speciale paspoorten en visa. Dit resterende deel betrof zowel in 2018 als 2019 een duidelijke minderheid en wordt daarom niet nader beschouwd.

Een overgrote meerderheid van de documenten die in fysieke vorm beoordeeld werden kenden de vervalsingswijze totaal vals (65,9 procent), gevolgd door vervalst (21 procent). In mindere mate betrof het authentieke documenten waarmee gefraudeerd werd (12,1 procent), waarbij het onder andere ging om zaken waarbij er geen gelijkenis werd getoond of documenten die als gestolen of vermist gesignaleerd stonden. Ook betrof een aantal van deze documenten fantasiedocumenten.

Aangaande kopie-/scanonderzoek moet voorafgaand aan de hieronder staande beschrijving worden vermeld dat echtheidskenmerken, uitgaande van een kopie of scan, niet altijd goed kunnen worden beoordeeld. Bij een beoordeling van een kopie of scan wordt daarom niet altijd nadrukkelijk gesproken over vals, vervalst of authentiek document, maar wordt veelal uitgegaan van een tweetal modi operandi van vervalsing. Het kan een kopie van vals of vervalst fysiek document betreffen of een gemanipuleerde kopie. Bij kopie-/scanonderzoek kwamen eigenlijk vooral nationale paspoorten (155) en identiteitskaarten (125) voor¹⁸. Identiteits- en/of documentfraude met Nederlandse nationale paspoorten en identiteitskaarten werd bij kopie-/scanonderzoek in zowel 2018 als 2019 het meest aangetroffen¹⁹. Naast Nederlandse documenten kwamen in 2019 ook Griekse (69), Italiaanse (43), Amerikaanse (22) en Roemeense documenten voor (19). In 2018 kende de top vijf een andere invulling. Reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten die toen in de top vijf vertegenwoordigd waren, waren naast Nederlandse documenten, reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten van China (16), Groot-Brittannië (16), Roemenië (13) en de Verenigde Staten van Amerika (12).

Over de nationaliteiten van de personen die identiteits- en/of documentfraude pleegden kan in een groot aantal gevallen door de KMar geen uitspraak gedaan worden. De nationaliteit is veelal niet bij de ID-Desken bekend omdat het onderzoek naar identiteits- en/of documentfraude onderdeel uitmaakt van een incident dat elders heeft plaatsgevonden en door andere instanties is afgehandeld. Binnen de keten vindt geen centrale registratie hiervan plaats.

2.3 Identiteits- en/of documentfraude op Aanmeldcentra

In Nederland bevinden zich verschillende Aanmeldcentra. In 2019 werden op of na doorverwijzing naar één van de ID-Desken 328 zaken in behandeling genomen waarbij sprake was van identiteits- en/of documentfraude met documenten. Met 279 zaken in 2018, is het aantal zaken in 2019 toegenomen. Door het ECID worden sinds 2015 registraties van identiteits- en/of documentfraude op Aanmeldcentra bijgehouden (zie grafiek 4). Te zien is dat (met uitzondering van 2015) het aantal identiteits- en/of documentfraudezaken toenemend is. In 2015 was sprake van een verhoogde asielinstroom in Nederland. Dit verklaart het grote aantal zaken dat in dat jaar geregistreerd werd.

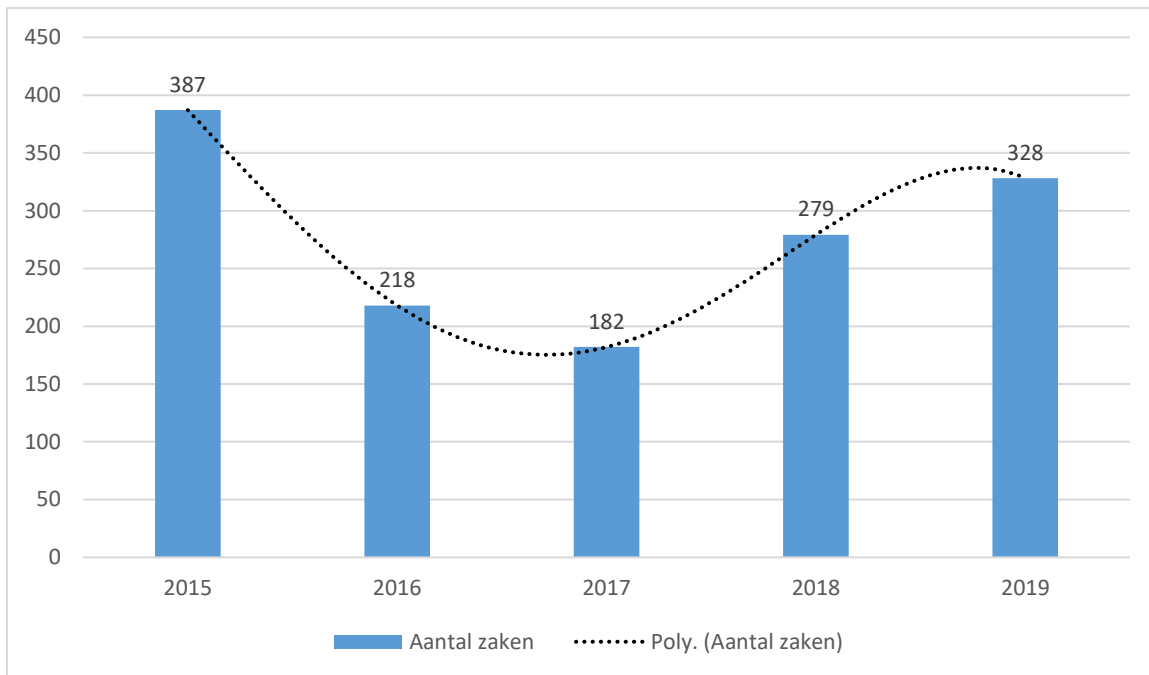
De meeste zaken werden geregistreerd op ACTA. In totaal werd in 2019 met 461 reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten gefraudeerd. Het betreft een stijging van bijna 50 procent ten opzichte van 2018. Het merendeel van de reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten dat werd beoordeeld was vervalst (282). Ook kwam de vervalsingswijze vals relatief vaak voor (138). In mindere mate betrof het authentieke documenten waarmee gefraudeerd werd.

---

¹⁷ Toen stonden de Roemeense en Griekse documenten in de top vijf.

¹⁸ Andere documenten kwamen vrijwel niet voor.

¹⁹ 139 nationale paspoorten c.q. identiteitskaarten in 2018 en 122 in 2019.

Grafiek 4: Aantal zaken identiteits- en/of documentfraude in het Nederlandse binnenland (aangedragen bij ID-Desken) in de periode 2015-2019.

De meeste identiteits- en/of documentfraudezaken hadden betrekking op nationale paspoorten (273). Ten opzichte van 2018 is sprake van een relatief sterke stijging. Toen werd volgens de registraties met 156 nationale paspoorten gefraudeerd. Naast nationale paspoorten werd met enige regelmaat ook gefraudeerd met identiteitskaarten (99) en nationale rijbewijzen (56). Ook het aantal onderkenningen van deze documenten nam ten opzichte van 2018 toe²⁰. Andere reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten waarmee gefraudeerd werd kwamen op jaarbasis minder dan tien keer voor²¹.

Documenten waarmee in 2019 het meest gefraudeerd werd zijn van Afghanistan (135), Syrië (81), Irak (29), Jemen (29) en Turkije (22). Qua documenten worden in de top vijf van 2018 en 2019 grote overeenkomsten gezien. Nieuw in de top vijf van 2019 zijn de Afghaanse documenten²². Moldavië staat in 2019 niet langer in de top vijf. Desondanks nam het aantal Moldavische documenten waarmee identiteits- en/of documentfraude mee werd gepleegd toe²³.

De nationaliteiten van documenten uit de top vijf laten een grote afwijking zien in vergelijking met documenten die werden aangetroffen op de binnen-/buitengrenzen en in het Nederlandse binnenland. Verondersteld wordt dat er bij een I&R proces vaker gefraudeerd wordt met documenten van het herkomstland waaruit de asielaanvrager afkomstig is. Dit is vooral te zien bij zogenaamde 'kansrijke' nationaliteiten in de asielpcedure²⁴. Hoewel deze vorm van identiteits- en/of documentfraude verschillende redenen zou kunnen hebben, schuilt hierin echter ook een risico. Immers kan niet worden uitgesloten dat deze reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten (waarvoor over het algemeen een ho(o)g(er) inwilligingspercentage geldt) misbruikt zullen worden door categorieën vreemdelingen waarvoor de kans op inwilliging van asiel nihil is.

Nationaliteiten van personen die identiteits- en/of documentfraude met reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten pleegden waren divers. In totaal werden 48 verschillende nationaliteiten geregistreerd. Dit aantal is vergelijkbaar met 2018²⁵. In tegenstelling tot 2018 was in 2019 niet de

²⁰ Toen werden 71 identiteitskaarten en 37 nationale rijbewijzen geregistreerd in het kader van identiteits-/documentfraude.

²¹ Hierbij kan onder andere gedacht worden aan internationale rijbewijzen, andere paspoortvarianten en visa.

²² In 2018 kwamen Afghaanse documenten wel voor in de top 10.

²³ In 2018 werd met 11 Moldavische documenten gefraudeerd. In 2019 waren dit er 21.

²⁴ Dit zijn nationaliteiten waarvan uit statistieken blijkt dat de kans op inwilliging van de asielaanvraag waarschijnlijk is.

²⁵ Toen werden 49 verschillende nationaliteiten geregistreerd.

Syrische, maar de Afghaanse nationaliteit het sterkste vertegenwoordigd (135). De Syrische nationaliteit was wel de tweede meest voorkomende nationaliteit (93), gevolgd door de Jemenitische (30), Turkse (29) en Iraakse (29). In 2018 werd de top vijf naast de Syrische nationaliteit aangevuld met de Turkse (39), Iraanse (21), Jemenitische (20) en Moldavische (11). In 2019 werden Iraniërs en Moldaviërs met een gelijke of hogere frequentie in verband gebracht met identiteits- en/of documentfraude²⁶.

2.4 Fraude met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten

Nederlandse documenten komen veelvuldig naar voren in fraudezaken van ID-Desken, zo ook in 2019. In totaal werden 202 Nederlandse documenten (in alle gevallen reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten) in verband gebracht met identiteits- en/of documentfraude. Er is sprake van een lichte afname ten opzichte van 2018, toen 266 documenten werden geregistreerd. In 2019 betrof het, net als in het voorgaande jaar, in het bijzonder Nederlandse documenten in kopie-/scanvorm (142), waarbij nationale paspoorten en identiteitskaarten het meest voor kwamen (122). Onder deze documenten werd de modus operandi van vervalsing 'gemanipuleerde kopie' het meest frequent vastgesteld (76). Deze vorm van fraude met Nederlandse documenten werd het meest geconstateerd in financiële branches.

Naast fraude met Nederlandse documenten in het Nederlandse binnenland, werd ook op Nederlandse binnen-, buitengrenzen en in het buitenland gefraudeerd met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten. In 2019 werd in totaal 28 keer met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten op de binnen-, buitengrenzen en op ACTA gefraudeerd. Hierbij werden 46 verschillende Nederlandse documenten gebruikt. Het betrof vooral fraude gepleegd met vreemdelingen-/vluchtelingenpaspoorten van Nederland (13), verblijfsvergunningen (12), identiteitskaarten (11) en nationale paspoorten (8). In mindere mate werden ook nationale rijbewijzen aangetroffen (2). Hoewel het valt buiten de categorie reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten, dient te worden opgemerkt dat er ook een categorie overige documenten werd aangetroffen en deze zijn relevant gebleken in het kader van identiteits- en/of documentfraude. Identiteits- en/of documentfraude gaat namelijk veelal gepaard met ondersteunende documentatie zoals bijvoorbeeld bankpassen, zorgverzekeringspassen, vervoersbewijzen, enzovoorts. Met deze documentatie wordt beoogd om de aangenomen identiteit te 'versterken'.

Gevallen van identiteits- en/of documentfraude of andere onregelmatigheden met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten in het buitenland moeten via de Nederlandse vertegenwoordiging in dat land²⁷ gemeld worden via een C5-melding. Het gaat hierbij veelal om gevonden, aangetroffen en/of aangeboden documenten, maar het kunnen ook vervalsingen betreffen. In 2019 werden 486 meldingen ontvangen die betrekking hadden op 477 unieke Nederlandse documenten²⁸. Ten opzichte van 2018 is sprake van een toename van het aantal C5-meldingen²⁹. De meeste C5-meldingen werden gedaan in Duitsland, Frankrijk en Griekenland. In mindere mate betrof het ook incidenten in Turkije, België, Kroatië, Groot-Brittannië en Zwitserland. In 2018 was dit beeld vergelijkbaar. Nederlandse documenten die het meest via de C5-procedure werden aangemeld, betroffen nationale paspoorten (319) en identiteitskaarten (119). In mindere mate betrof het vreemdelingen-/vluchtelingenpaspoorten (30). Andere documenten kwamen zelden voor. Dit beeld komt tevens overeen met 2018, met uitzondering van identiteits- en/of documentfraude of andere onregelmatigheden met verblijfsvergunningen. In 2019 werden C5-meldingen ontvangen van 13 Nederlandse verblijfsvergunningen, terwijl dit er in 2018 nog 29 waren. Het aantal verblijfsvergunningen dat in 2019 werd gevonden/aangetroffen is daarmee afgenomen.

Hoewel niet alle onregelmatigheden met Nederlandse documenten hoeven plaats te vinden bij reisverkeer in het buitenland, lijkt dit aandeel groot³⁰. Aanvullend op dit beeld zijn echter ook nog statistieken van Frontex beschikbaar, welke toezien op Nederlandse reis-, verblijfs- en/of

²⁶ In 2019 werden 19 documenten onderkend bij Iraniërs en 22 bij Moldaviërs.

²⁷ Of in een naburig land als er geen Nederlandse vertegenwoordiging is.

²⁸ Hiermee wordt bedoeld dat sommige documentnummers vaker zijn gevonden/aangetroffen. In 2019 waren dit er 9.

²⁹ Toen werden 345 meldingen gedaan.

³⁰ Onder de C5-meldingen bevonden zich in zowel 2018 als 2019 enkele meldingen van in Nederland aangetroffen, gevonden en/of aangeboden documenten waarmee identiteits- en/of documentfraude of andere onregelmatigheden (getracht) werden (te) begaan. Deze incidenten zijn via een C5-melding aan het ECID gemeld, maar hadden ook aangeboden kunnen worden bij een ID-Desk.

identiteitsdocumenten waarmee gefraudeerd werd. Omdat het onduidelijk is hoe groot de overlap is tussen de C5-meldingen die via de Nederlandse vertegenwoordiging gemeld worden en het aantal onderkenningen in aan Frontex rapporterende landen van de Europese Unie, wordt benadrukt dat de statistieken gezien moeten worden als aanvulling op elkaar. Afzonderlijke beschouwing van elkaar kan leiden tot onjuiste interpretaties van problematiek met Nederlandse reis-, verblijfs- en of identiteitsdocumenten. Uitgaande hiervan werden in 2019 minstens 434³¹ Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten onderkend in het kader van identiteits- en/of documentfraude in één van de aan Frontex rapporterende landen. Fraude gepleegd met Nederlandse documenten binnen de Europese Unie betrof overwegend (verschillende soorten) paspoorten, identiteitskaarten en in mindere mate Nederlandse in- en uitreisstempels, Nederlandse Schengenvisa en verblijfsvergunningen.³²

3. Afsluitend

In 2019 werden door de KMar 2499 zaken van identiteits- en/of documentfraude in behandeling genomen bij de vooruitgeschoven posten van het ECID. Het ECID zelf verwerkte daarbij nog 486 meldingen waarbij onregelmatigheden werden geconstateerd met Nederlandse reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten in het buitenland. Het aantal zaken dat in 2019 werd geregistreerd laat daarmee een stijging zien ten opzichte van het daaraan voorafgaande jaar.

De KMar en NP waren de meest prominente aanbrengers van zaken. Hierbij viel op dat het aantal zaken dat door de NP werd aangebracht sterk is gestegen in 2019. De meeste zaken die geregistreerd werden hadden een migratie gerelateerd karakter. Dit is met name te zien op de Nederlandse luchthavens, waarbij het aantal zaken op Eindhoven Airport in 2019 sterk is toegenomen.

Bij identiteits- en/of documentfraude die met reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten gepleegd werd, werden met name nationale paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen aangetroffen. Fraude met Britse, Griekse, Italiaanse, Nederlandse, Poolse en Roemeense documenten werd het meest opgemerkt. In het geval dat identiteits- en/of documentfraude geconstateerd werd op één van de Aanmeldcentra was dit anders. Daar werd juist vaker gezien dat fraude gepleegd werd met documenten van het land waaruit de asielaanvrager meende afkomstig te zijn.

Bij de meeste zaken werden documenten in fysieke vorm aan de KMar aangeboden, maar dit gebeurt ook regelmatig in de vorm van een kopie of scan. Hoewel het merendeel van de zaken die werd afgehandeld fraude met documenten in fysieke vorm betrof, werd vooral met Nederlandse documenten frequent fraude gepleegd middels kopieën/scans.

Identiteits- en/of documentfraude met reis-, verblijfs- en/of identiteitsdocumenten vindt al jaren achtereenvolgens het meest plaats door een document na te maken of vervalsingen te plegen aan het bestaande (authentieke) document. Hoewel dit ook in 2019 nog steeds de meest gebruikte modi operandi van vervalsing waren, dient te worden opgemerkt dat het aantal zaken waarbij geen gelijkenis wordt getoond met de gebruikte documenten toenemend is.

In geval van zaken die door de KMar worden opgemerkt en geregistreerd kon de werkelijke identiteit van een persoon in een groot aantal gevallen achterhaald worden. Bij zaken die door derden werden aangebracht was dit echter juist in beperktere mate het geval.

---

³¹ Peildatum 6-3-2020.

³² Bron: European Union Document Fraude (EDF) database.